

Makói Független Ujság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Szebenyi tér 2. Telefonszám 124.

Szerkesztésért felelős:
SZY. DR. KISS PÁLNE.

Alapította:

DR. KISS PÁL.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK HELYBEN:
Félévre 10 K — f. | Egy óra 1 K,80

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKRE:
Félévre 14 K — f. | Egy óra 2

Függetlenségi és 48-as párt és a kormányalakítás.

Irta: Lovászy Márton
orsz. képviselő.

A Tisza-kormányt a függetlenségi és 48-as párt egyik fő program-pontja: a választójog bukattatta meg. Természetes tehát hogy amikor olyan kormány alakult, amely a választójognak minden egyéb előtt megalkotandó reformját vette programjába, akkor ebben az alakulásban a függetlenségi és 48-as pártnak részt kell vennie. Természetes tehát az is, hogy a miniszterelnök, amikor kabinetalakítást munkálataihoz hozzáfert, a párt elnökéhez, Károlyi Mihály grófhos fordult és őt szólította föl arra, hogy kabinetéjébe belépjön.

A függetlenségi és 48-as pártnak azonban az új alakulásnál szemben két egyaránt fontos szempontot kellett összeegyeztetnie. Az egyik az volt, hogy igyekezzék megőrizni a kormányt és emellett uton megőrizni a személyes garanciát arra, hogy a tervbe vitt választójogi reform, amely különben kompromisszum a többi pártokkal és így nem fedti teljesen a függetlenségi és 48-as párt választójogi programját, de amely mégis igen nagy haladást jelent az ország demokratikus alakítására felé: gyorsan és hamisítatlanul megalkotassék. A másik szempont pedig az volt, hogy a függetlenségi és 48-as pártnak a béke követelésével összeforrott külpolitikai álláspontja, amelynek mostani világhelyzetben az ország számára néve rendkívül nagy fontossága van, el ne homályosuljon és a párt annak megvalósítására irányuló akciójában meg ne bénuljon.

A párt külpolitikai felfogásának a megtestesítője Károlyi Mihály gróf. Az ő kezébe van letéve a zászló, az ő nevéhez van fűzve az a program, amelynek halvány, sejteleneszerű körvonalai már a háboru előtt kezdtek kibontakozni, de amelynek határozott, szilárd ki jegeccsége a függetlenségi és 48-as párt kebelében éppen a háboru alatt ment végbe.

A háborura való tekintet és egyéb gátoló okok csak ennek a programnak a teljes szabad hirdetésében akadályozták meg a függetlenségi és 48-as pártot és annak vezérét, de nem abban, hogy az a programma felülkémény meggyőződés és kemény akaratú érlelődjék, amelynek a megvalósítására a kellő pillanatban mindent el kell követni. Röviden, pár szóval, ezt a programot ebben foglalhatjuk össze, hogy a mostani egymással szemben álló hatalmi szövetséges csoportok helyébe az államok világviszonylatában lépjen a mely a békét, és a nemzetek függetlenségét minden fegyveres erővel határozottabban biztosítja. Hogy ez a program Magyarországon függetlenségének ügyét, tehát a függetlenségi 48-as párt programjának alapját, a leghatározottabban szolgálja: az minden gondolkodó ember előtt nyilvánvaló.

Ennek a programnak a fontossága annál is inkább emelkedik minél inkább közeledünk a háboru lőn óhajtott végéhez. Nagyön idősebbtől en lett volna tehát, ha Károlyi Mihály gróf most beép egy olyan kabinetbe amely ezt a programot nem teszi magáévá. Nekik meg kell most őrizni az akciószabadságát. A problémát pedig csak úgy lehetett megoldani, ha a párt részéről a kabinetbe nem annak elnöke és vezére Károlyi Mihály gróf, hanem éppen a választójogi feladat megoldására az a férfi lép be, aki erre a speciális feladatra a legméltóbb. Magyarország politikai körökön Bathiány Tivadart gróf, az ország 48-as párt elnöke az, aki egyik legrégibb, legkitartóbb, legerősebb harcos a demokratikus választójogunk. Az a körülmény, hogy a választójogi javaslat megalkotása az ő kezébe van letéve a legteljesebb garanciája annak, hogy az a javaslat igen rövid idő alatt már tárgyalható lesz és hogy az a kompromisszumos választójogi tervezet csak is melius módosulhat. És a magyaránata annak, hogy Esterházy Móric gróf kabinetjébe nem Károlyi Mihály gróf, hanem az a pártnak másik kitűnője, Bathiány Tivadar lép be. A kik e mögött intrikát sejtene, vagy pláne a két vezérlő közötti versengést tételeznek föl, csak azt a német közmondást igazolják: Wie der Schelm ist so denkt er. A függetlenségi és 48-as párt vezérlőjei között az intrika, a szemé-

lyes versengés ismeretlen valami előttünk csak az a nagy óéi lebeg hogy Magyarország ebből a bor-

szató világvészedelemből épségben, megifjodva mint szabad és független ország kerüljön ki.

Vezérkarunk legújabb jelentése.

BUDAPEST, június 21.

Keleti harcok:

A Galicia-Wolhíniai arcvonal egyes szakaszain az ellenség tüzérségi tevékenysége nagy kaliberű gégyük közreműködésével láthatóan növekedett. A repülőtevékenység is élénkebb volt.

Észak-hadszintér:

A Hetközsg fensikjén a tegnapi nap nyugodtan feltelt, az itteni harcok eredménye június 10-étől fogva 16 tiszt és 650 főnyi legénység, továbbá 2 géppuska. A Lolbrianó területen sikeres kézigránat-harcok. A Lagazuc állás előterében rohamosztagok megakadályozták az ellenséget abban, hogy egy robbanási tocsét megszálljon. Karzti fensikon meggyújtottunk kisebb vállalkozásokat.

Delkeleti hadszintér:

Helyenkint bandákkal harcunk. Vezérkarfőnöke.

A német vezérkar legújabb jelentése.

(Hivatalos jelentés.)

BERLIN, június 21.

Nagyfőhadiszállás jelentése:

Észak-Nyugati hadszintér:

Rupprecht bajor trónörökös hadseregportja:

Flandriában és Artoisban kedvezőbb látási viszonyok folytán tüzérségi harc széles arcvonalon csak este volt élénk, helyenkint a sötétség beálta után is tartott. A tengerpart közelében egy éjjeli rajtaütés alkalmával számos angol foglyot szállítottunk be. Hignál Grenától keletre tegnap és ma reggel visszavertünk erős angol felderítő előretörést.

A német trónörökös hadsereg arcvonala:

Vauxillonál Soissentól északra tegnap rövid erős aknavető előretörés után Rajna vidékről Hannoveriakból és Brainischiveigiekből álló néhány ezred századai rohammal elfoglalták a franciák állását.

Keleti harctér:

Luckná a Ziota Lipa mentén a Narajowkanai és a Dnye ztertől délre az orosz tüzérseg tevékenysége s ennek megfelelően a miénk is élénkebb volt mint az utóbbi időben, több helyen elűztünk orosz portyázó osztagokat.

Macedón harcvernal:

A Sruma lapályon bolgár őrsőknek angol gyalogos és lovaszázadokkal vívott ütközetei az ellenség visszatvonulásával végződtek. Ludendorff.

(Minisztrelnökség sajtóosztálya).

A politikai helyzet.

Az új kormány ma tartja az első érdemleges minisztertanácsot. Ennek a tanácskozásnak természetesen nagyon fontos tárgyai vannak. Itt dől el, hogy a kormány milyen elhatározással lát hozzá az előtte álló nagy feladatok megoldásához. Ezen a tanácskozáson válik el, vajjon megvan-e az Esterházy kormányban az elköteletség arra, hogy megbízásának és az ehhez fűződő várakozásoknak minden fölmerülő akadállyal szemben megfeleljen.

A kormány első föllépésének arról kell felelősen tanuságot tennie, hogy tudatában van annak az erőnek, amelyet a király bizalma és a kétségtelenül tisztá mandátumokkal rendelkező pártok támogatása képvisel. Ezek a pártok a magyar kerületek és az összes választók többségének akaratából ülnek a parlamentben, nincs tehát szükségük arra, hogy a kormányzásban segédhadakat keressenek, mert minden kilátásuk megvan arra, hogy az ország szabad akaratnyilvánítása a tényleges parlamenti többséget bármikor nekik juttatja.

Ennek az erőnek kell holnap, a kormány bemutatkozásakor megnyilatkoznia.

A munkapárti uralom pusztításaitól végleg elkeseredett

közvélemény nagyon sokat vár az új kormánytól, csak egyet nem: a munkapárti uralomnak — akármilyen kis részletében is — fenntartását. Ez a közvélemény azt követeli, hogy amennyiben a rendszerváltozásnak, a teljes és tökéletes rendszerváltozásnak az adott viszonyok között bármi akadálya volna: adják az ország kezébe a döntést, ez majd elvégzi azt, amit végeznie kell, ha fejlődni, haladni, élni akar. Király és nemzet a népuradalom akarásában most találkozott először. Az a hőbortos csoport, mely az akarat érvényesülésének útjában áll, nem érdemel mást mint a megsemmisítést.

A vidék nagy lelkesedéssel csatlakozik az áltéző, egyenlő, ritkos választói jogért folytatott küzdelemhez. Ezt a jelenséget azzal a határozott fölhívással kell kapcsolatba hoznunk, amelyet Károlyi Mihály gróf intézett az ország közvéleményéhez: szervezkedni kell, a közvélemény külső nyomásával meg kell könnyítenünk támogatni kell azoknak a munkáját, akiket a választójogi blokkban tömörült pártok üldöztek be az új kormányba.

Ezt a fölhívást a vidék megértette és most sorra alakulnak a vidéken a választójogi blokkok.

Szóhoz jutnak ezenkívül a hétesztendei elnyomás alatt elfojtott óhajások, törekvések. Megindult tehát az a nagy

mozgalom, a mely az új kormányt minden nehézségen átsegítheti, ha kizáróan a nemzetre támaszkodik.

A képviselőház mai ülése iránt rendkívül nagy érdeklődés nyilvánul.

Az országgyűlési pártok is teljes számmal vonultak föl a megnyitásra. A pártok tagjai a fővárosban vannak, a pártkörökben nagyon élénk az élet, mindennap vannak megbeszélések, fontos tanácskozások folynak. A pártélet olyan, mint nagy átalakulások idején szokott lenni.

A függetlenségi és 48-as párt Gizella téri körhelyiségében naponta igen sok vidéki kültag és küldöttség fordul meg. Ezeknek a hangulatából és előadásából meg lehet állapítani, hogy az egész ország nagy nyomatékkal szabadul föl és sürög örömmel fogadja a munkapárti rendszer bukását, Tisza távozását. Mindenben a megújulás reménye él, az emberök visszanyerés hitüket, hogy az országra szebb jövő vár.

Makszimálták az új burgonyát

Ma Makón egy korona husz fillérré mértek literjét az új burgonyának. Halatlanul magas uzsora árak, amelyek halálára sirva fakadt egy városi tisztviselő felesége, aki hetedmagával ül az asztal melé és még burgonyával sem tudja jölkakalni a családját. Érdekes lenne ha a rendőrség a makói határban termelt új burgonya termelési költségeit egy kissé analizálná és az adatok birtokában szélőne a bűnsők között.

Mert az egyetlen indokuk, amiért ilyen merész és alképzhetetlen árat mernek kérni a birkaürelmű közönségtől, amely valósággal ráveti magát az aranyból is drágább éllel miszerre, mernek bezsebelni

az, hogy nincs eső. Ezt a konjunkturát használva ki,nyuzzák a népet, amely mohón vásárol, mert nem tud és nem akar a jövő hélig várni, neki minden áron, még uzsora áron is újdonság kell. Öt koronás zöldban, négy koronás tök.

Nem csak a makói közönség ilyen, szakaszolt mása a kecskeméti is, amely 7 koronát adott a mult héten egy kiló cseresznyéért.

A burgonyával üzőtt vissza élének véget vet a Közélelmezési Hivatal, amelynek elnöke a hivatalos lap mai számában közzétett rendeletével megállapította a korai burgonya árát.

Az 1.819—1917. M. E. rendelet értelmében az Országos Közélelmezési Hivatal elnökének vezetése alatt álló korai burgonya forgalombahozatalát irányító és ellenőrző bizottság az 1914. kvi. L. t. c. 1 §-a alapján 1917. június 15. étől továbbt intézkedésig a korai burgonyának termelő helyen vesuti állomáshoz szállítva és waggonba ömlesztett állapotban való vételárát mosott burgonyára 100 kg ként 40 koronábak, mosatlan burgonyára 100 kg ként 36 korona árbán állapította meg. Budapest, 1917. évi június hó 15.

Tehát vége az aranyesőnek. Mindenestre érdekes, hogy a június 15. étől érvényes arakat megállapító rendeletet ma, június 20. án teszik közzé, a mitör már öt nap alatt száz ezreket szedtek el jogtalanul az agyonsanyargatott fogyasztóktól. Mire a helyi hatóság a kicsinyben árusítás árát megszabja, a legáltalabb burgonya is kicsírázik.

— A honvédelmi miniszter ur az általános helyzetről. Szurmay Sándor honvédelmi miniszter a Fremdenblatt munkatársa felől a következőket mondotta: Hadihelyzetünk minden fronton kielégítő. Természkilátásunk nagyon jó. A győzelmünk bizonyos.

Ablakredőnyök önműködővel

minden nagyságban kaphatók

NAPI HIREK

Ötven korona lesz a buza ára.

A közéletmezési tanács egy régebbi ülésén oly előterjesztést fogadott el, hogy a gazdák a cséplés után 4-6 heti kiméleti időt adjon a kormány a szabad kereskedelemre és csak azután tegye az állam a kezét a gabonára. A régi kormány ezt a kérést természetesen nem teljesítette. Mezőssy Bélának, az új földmivelésügyi miniszternek most mutatták be ezt a határozatot, a miniszter azonban az eredeti rendelet fontartásának álláspontjára helyezkedett hogy a gabonát mindjárt a cséplésnél foglalták le. Az OMGE most ismét felszólalt az ellen és a döntés csak órák kérdése. A gabonárákat csak a természetromlás megismerése után állapítják meg. Beavatott helyen mondják, hogy a buza ára 50 korona lesz.

A polgári ruha és a katonák. Az idősebb korosztályok bevonásával annak idején megengedték, hogy az illetők szolgálattartás idejében polgári ruhát viseljenek. Ez engedelmét a pótzászlóalj parancsnoka adja meg és ezt a kedvezést ki is használták az illetők. Előfordult azonban az az eset is, hogy fiatalabb katonák és alisztek is fölvehették a polgári ruhát azért, hogy azzal szívesen kivonják magukat a katonai fegyelem alól. A honvédelmi miniszter most újra rendelkezett ebben az ügyben. E szerint polgári ruha viselésére csak különös esetben, igen megbízható, nevezetesen idősebb népfőnököknek adható engedelem.

Ejegyzés a királyi családban. Miksa királyi herceg, Károly király öccse, eljegyezte Hohenlohe Konrád herceg főudvarmester leányát, Françoise-t.

Uj krumplicsúrt a város. Makó város közéletmezési hivatala megint tanúságot tett arról, hogy éberen ügyel a lakosság szükségleteinek fedezésére. Így elhatározta a városi tanács a közéletmezési hivatal javaslatára, hogy 35 métermázas új krumplicsúrt vásároljon melyet kilónként 1 koronáért árussít. Az új krumplicsúrt holnaptól kezdve kapható lesz a városházánál. Egy egy család 8-10 kilót vásárolhat. Tekintettel arra, hogy az új krumplicsúrt ára Makón literenként

1 korona s egy kiló krumplicsúrt körülbelül 1 és fél liternek felel meg, az új krumplicsúrt ára olcsónak mondható.

Maximálják a bor árát. Németországban már maximálják a borárakat. Mint beavatott helyről értesültünk, ez nálunk is megfog történni, azonban csak azüret után, amikor már ismeretessé válik, hogy a különöz bortermő vidékeken mennyi és milyen minőségű bor termett. Tekintettel arra, hogy a mai horribilis borárakat ugyszólván kizárólag a borkereskedők nyertek, a termelők már ötödik éve ráfizettek a szőlőre, a maximális árak nem lehet túlalsacsonyok.

Elkéberelt sertés. Magyar utca 1 sz. háziól Török Imre v. rendőr tulajdonát képező egy darab 5 hónapos szőke koca sertés elkéberelt. Felhívta a megtaláló, hogy azt azonnal szolgáltatassa be a rendőrséghez, hol 20 korona jutalomban részesül, ugyancsak megkapja ezen összeget az is, aki a sertés hol látára nézve nyomra vezet, meri alapos a gyanu, hogy azt valaki befogta, meri az eltűnés már ezelőtt 10 nappal történt.

REGÉNY.

Egy világhíres rejtelmek.

(1572)

140. fejezet.

Benedetto.

Buardelli végre megcsókolta:

— Terese volt oka mindennek! Ő csókolott engem a büntetés. Én voltam egyik ügynőke a kamibankó terjesztésben. Ez azonban igen veszedelmes mesterség volt...

— Péty maga vitte az irodába?

— Igen, én!

— Mi célból?

— Erre a fiura különösen fájt a fogá Montenuovo grófnak!

— Kicsoda voltaképp ez a gróf?

— Igazi nevét nem tudom.

— Ne hasudjék, lehetetlen, hogy ne tudja!

— Igazán nem tudom. Csak annyit tudok, hogy Rómában Del-Monte gróf név lett szerepelt.

— Miért fájt a fogá a grófnak ifjú Pétyre?

— Nem tudom — bizonyosan valami régi gyűlöletég lehet köztük. Én odavittem őt titkárnak az irodába; ettől az időtől fogva ő váltotta be mindig a hamis eszeseket.

— Tudta ő, hogy hamisak?

— Semmit sem tudott! A nevét fűnek vagy öröme lett abban, hint egy jótékonyági iroda tit-

kárja részt vehet az emberek nyomorának enyhítésében. Végre azonban beütött a katasztrófa! Akkor az utolsó csapást kellett mérni arra a Pétyre.

(Folyt. köv.)

Hirdetmény.

A makói ref. egyház gondnoksága részéről közhírré tételik, hogy folyó hó 24-én délelőtt fél 11 órakor a gondnoki hivatalban a következő földek fogják árverésen 3 évre használatba kiadni melyre a nevezett helyre és időben a bérelni óhajtok tisztelettel meghívtnak.

A Bóna féle járandó, Vida féle járandó, Bóna féle kenyérváros, Korhási járandó, Körösi féle járandó, Vida féle görizdes, Varga István féle sóstói ugar, Varga féle pusztói legelő, Uj templom mellett lévő kert

Makó 1917. június 16.

Veres Sándor
ref. gondnok.

Kiadó földek.

Több darabba lévő földek kiadó feles vagy használatba barmteremény alá. Királyhegyesi útfélen szénási féle kisközlőben 82 számú tanya. Értelmezni lehet a helyszínen, vagy Andrász utca 1 szám alatt

Szt. László Püspök Fürdő
Nagyvárad mellett

Fürdőüzem teljes!

Kénes hévíz források természetesen forrása 42°C, kénes hőforrást már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvénycsúsz, csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdas fényfürdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. Nagy szabású nyári uszoda 25°C folyton befolyó forrásvisszel, uszítás, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Kumzsig Alajos, a fürdő bérletje.

Retkey Ferenc

... hogy nála ...

heremagot

... lehet ...

tanuló fiu felvételt.

Urania színház

Pénteken, június 23-án

A tökéletes feleség

Vígjáték 3 felvonásban.

Főszereplő: Ritta Saccheto

Előadások kezdete hétfőnapon este fél 9 órakor, vasár- és Ünneppnapokon este fél 7 és fél 9 órakor.

Csodát beszélnek

az emberek a szegedi fényképnagyító és arcképfestészeti vállalatról, hogy milyen remek azépp dolgozik juttat nyos árban. Érdeklődők küldjék be teljes címüket és a vállalat azonnal válaszol bármilyen kérdésükre. Lehet akár ingyen is fényképet is küldeni, amilyre!

A legszebb fényképnagyítás kapható.

A képeknek ráadásul is lehet, hogy rendelni. Megrendelések küldjék: Első szegedi arcképfestészeti és fényképnagyítási vállalat Szeged, Széchenyi-ter 13., a gyümölcs piaccaal szemben.

Hirdetések felvételnek.

Félix fürdő

(Nagyvárad mellett) 49% természetes forrás, reuma, csúsz és ischia ellen legjobban javáló. Uj be rendezés, villanyvilágításal Uszoda, hidegvízgyógyfürdő és napfürdő. Meleg csövek a nap minden szakában. Prospektust küld az igazgatóság.

Marhabőrt,

lőbőrt, juhbőrt, nyulbőrt, báránybőrt, csikbőrt és mindenfajta bőrűket és gyapjút, a legmagasabb napi árban veszek.

Löwenstein Ármin

Deák Feszer- u 48 szám.
Fácaka bormérés mellett.

Legjobb minőségű Gyereki és Mészei

fehér- és vörös berek, valamint a legjobb minőségű eredeti Kőbányai világos és Szent István dupla malátás sör kicsinyben és nagyban

Iritz Sámuel özv. cégnél kapható.

Hirdetések felvételnek

Ertesítés.

Fogkőonák, hidak, egész fog sorok, szájpadiás nélküli, aranyból, platínából

fogtömések

szűsi amalgamból és a fog színével azonos porcellánból, Fogkövek eltávolítását, fogak fehérítését és hibás fogsorok átalakítását elvállalom, 28 éves fogtechnikusi gyakorlatom alatt több éven át Budapesten és Berlinben is szerzett tapasztalataim felbátorították arra, hogy ezen szaktudásomat a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánljam. Teljes tisztelettel:

Seress György

vizsgázott fogtechnikus, Uri u. Böhm-féle ház, Makó.

Eladó földek a város alatt

Verebesben 6 hold,
Girizdesben 2 "
Bánomban 1 "
Ertekezhetni lehet:

Iritz Miksánál,

A Makói Független Ujság... (al) mint... (alca, ... (spitel) ...)

zálogintézkete

a legmérsékeltébb kamattal és legelőnyösebb feltételek mellett kölcsönöket ad... (szekszára, amely be eshet... (semlékre... (serejyekre... (és egyéb tárgyszámra.

Takarékintézmények kölcsönöket folyósítanak legelőnyösebb és fizetési feltételek mellett ingatlanokra, váltóra és kötelevényre.

Hivatalos órák d. e. 9-12-ig
l. a 3-5-ig.

Föld- és házfeladás.

Hatrongyesen a Békési útfélen a Rác uton kívül a második dűlőben 9 köblös föld,

a Rákosi úton belül második dűlőben 4 és fél köblös ugarföld,

Ujvárosban Gyöngy-utca 10 szám ház, egy tehénjárás, és egy napos föld, a kis új hegységben

szabadkézből örökáron eladó.

Ertekezni lehet egy szomszédos Gróf Vay-utca 24 szám, vagy Koszma uton 6 szám alatt.

Disztemetkezési vállalat.	
KISS KÁROLY disztemetkezési vállalata.	
Makó	Fótér
<p>Temetések rendezését a legegyszerűbbtől a legpompásabb kivitelig pontosan és jutányos áron végez. Ravatalozások pompás elrendezése! Érc és fakoporsó raktár!</p> <p>Gyász esetekben tessék teljes bizalommal fenti céghez fordulni.</p>	
Pontos kiszolgálás.	

Makói Független Ujság

nyomdai műintézkete

Nyomtatványok gyors és pontos elkészítése

Telefon szám 124.

... a Makói Független Ujság... (Dr. Kiss Károly vállalkozására be rendezett gyorsajtó) in.